

ئەری بۆ ئالای کوردستان ھەلناکەن؟!

مەهاباد کوردى، ستۆکھۆلم ٢٠٠٣-٤-٩

لە يەكى لە سەرداھە كانمدا بۆ باشوروی کوردستان توانيم چەند كتىبىك لەگەن خۆم يېنمه وە سۈپە. يەكى لە و كتىبانە بە رەھە مە نازدارە كەي مامۇستا (ئىبراھىم ئەمین بالدار) ھ، ئەلف و بىيى نوى، كە بىنگومان رۆلى ئەم كتىبە لە فيركىرىدىنى ئەلف و بىيى زمانى كوردىدا لەكىن ھەموو لايەكمان پۇون و ئاشكرايە. كتىبى ئاماژە بۆ كراو لە لايەن وەزارەتى پە روهەردە (ھەريمى كوردستانى عىراق)، چاپى بىزاركراو، لە ھەولىر/ ١٩٩٨ چاپ كراوه. لە وانەي لايەپە ٦٦ ئەم كتىبەدا لە مەر ئالاي پېرۇزى كوردستان ھاتووه:

(ئالاي ولامان

ئالاي ولامان خوشە ويستە.

ئالايىه كى جوانى چوار رەنگە.

سۇور و، زەرد و، سېپى و، سەۋەزە.

لای ئىمە رۆزە زن و بە رېزە.

ئالامان كە دەشە كىيەتە وە،

سەرمانى پى بە رز دەبىيەتە وە).

من لەم كورتە باسەدا لە سەر بابەتى پە روهەردە و خويىندن نانووسەم. ئە وەندە خۆم لە ناوەرۇكى كتىبە كانى قوتا بخانەش لە كوردستان ھەلناقوتىنەم. ئەز باس لە شتن دەكەم كە پەيوەندى بە ئالاي رەنگىنى كوردستانە وە ھەيە. ھە رېبىيە لېرەدا ئەم وانەيە سەرەدەشم ھىننایە وە. خويىنەر لە كۆتايى باسە كەدا لە و پەيوەندىيە دەگات كە لە نىيوان باسە كەي من و ئەم وانەيە شدا ھەيە.

دواى ئەم چەند وتنانە جىيى خويىتى بچىينە سەر مە به ستى سەرەكىي ئەم كورتە نۇوسىنە و بە پىيى تواناش ھەنگاوان بنىتىن: جەنگى ئەمە رىكا لە ھەمبەر رېزىمى رەگەزپەرسى سەددام و دار و دەستە كەي، كە ھەر لايەن و دەولەت و كە سىيىك ناونىكى لى دەنیت، دىيارە لە ھەمان كاتىشىدا چەندىن پىشەتى نوى و ئەنجامى جىيا جىيا و خراپ و باشىشى لى دەكە وىتە وە. من وەك كوردىك و ئەندامىكى سەربە نەتە وەيە كى بىندهست، لە قۇوولايى دل و دەرۇونە وە چاودەرېنى رووخانى رېزىمى سەددامى جەلالدى كورد دەكەم. ئەمەيان ھىوا و ئاواتى چەندىن سالەي ھەر كوردىكى نىشتمانپە رودر و دىلسۆز و بە شەرەف بۇوه. ھىشىدارم كۆرانكارى و پىشەت و رووداوه كان لە بە رېزە وەندى نەتە وايەتى و نىشتمانىي گەلە كەماندا بى و كوردىش بە ئاماژە راستەقىنە كانى خۆي بىگات.

ئەگەر ھەر نەتە وە و نىشتمانىك خاودەنی ھىما و سىمبولە نەتە وەيى و نىشتمانىيە كانى خۆيان بن، خۆ ئەمە بۇ كوردىش ھەر بە راست دەرەدەچىت. لە جەنگى ئەمەرۇي ھىزى ھاپە يمانە كان (لە سەرروو ھەمۇيانە وە ئەمە رىكا و بە رىتانيا) دەگەل رېزىمى بە عسى عەرەبىي رەقتار نازىدا، كوردىش لە باشوروی كوردستان رۆلىكى بە رچاوى ھەيە و، ئەگەر سەرەنلى كورد و ھەردوو پارتە دەسەلەتدارە كەي ئەورۇي ئەم پارچەيەي نىشتمان زىرەكتىر و ورىباتر و خەمخۇرتىر بان و لە مېزە وە حىسابى رۇزىكى وەھاييان كردىا، گومانم لە وەدا نىيە كە كورد چاكتىر دەيتوانى ھەل و دەرفەتە كان لە قازانجى نەتە وەيى خۆيدا بقۇزىتە وە و سوودىيان لى بىيىنت. ئەمە كە باسيكى دىكەيە لەم نۇوسىنۇكە يەدا جىيى نابىتە وە.

پزگارکردنی هه ر بستیکی خاکی و لات له دهست دوزمنانی هوق و داگیرکه ر، هه میشه و هه میشه ئاوات و ئامانج و خهون و خه سرهت و خه مه گه وره کانی پوله خوشی له خو نه دیوه کانی نه نه ته وه یه بووه. نه مه یان لای هه ر کوردیکی نه ته وه په روهر و نازادیخواز و کوردستانپه رست مه سه له یه که قسهی له سه ر نییه، به لام ناکری خۆمان له هه ندی شت یان دیارده گیل بکه ین که به به ر چاوماندا دین و کوزه رده که ن.

من خۆم وه که زاران کوردى په راگه نده ترى ئاوارهیی و دووره و لات رۆزانه به به رده وامي چاو له که ناله کوردییه کان ده که م. دیاره بۆ من، ده نگویاسه کان و چونیه تى نیشاندانیان و کفتوكۆکردن له سه ر رووداوه کان و کاریگه رییان له سه ر ژیان و داهاتووی سیاسی خه لکی چه وساوه و تینووی نازادیی یه کجارت کورستان، له هه ممو شتیکی دیکه گرنگترن.

نه مه ریکاییه کان، که به زه بزی فروکه و ئاگر و ناسن، ده بنه هۆیه کی سه ره کی تا هیزه داگیرکه ره کانی عێراق خاکی کورستان چول بکه ن، کاریگه نییه که له که س شارراوه بیت. من ئالیم پیشمه رگهی کورستان له وەها کاریگه دپولی نییه، به لام ئاشکرایه له م ره وشەی ئیستادا نه مه ریکاییه کان دهیانه وی خۆیان، نه ک که س و لایه نیکی دیکه، رۆله سه ره کییه که بله یز.

له م يه ک دوو هه فته يهی دواییدا سوپا زه بە لاح و کوردکوژه کهی عێراق له رزه له رزی وی که وتووه و رۆژ له دوای رۆژ پیکه و بارهگاکانی خۆی، له به ردهم هیزی پیشمه رگهی کورستان و به یارمه تی چر و پری هیرشی ئاسمانی نه مه ریکاییه کانیش، له دوو خۆی جنی ده هیلی و زور به ئاسانیش ئه ندامانی ئه م سوپا ئه نفالچییه خۆیان به دهسته و ده ده ده. له گه رمهی ئه م پاشه کشی و ملشکانهی سوپای سه دادمیشدا، پیشمه رگه کانی پارتی دیموکراتی کورستان و یه کیتی نیشتمانی کورستان به له زوبه ز دهست به سه رئه و ئاوجه و گوند و بارهگا و شارۆچکه کورستانیانه دا ده گرن که چول ده کرین. شتی که زور سه رنجی راکیشام ئه وه یه که له میانهی ئه م کاره سه رباریانه دا، ج پارتی و ج یه کیتیش، له هه لپهی ئه وه دان هه رچی زووتره بتوانن سنووری ده سه لاتی، به داخه وه حیزباییه تى خۆیان، به رفراوانتر بکه ن و په رۆچلکنە حیزبییه کانی خۆشیان به رزو و به رزتر راگرن. نه رئی گه لی براده رینه ئالای ره نگین و پیروزی کورستان چی به سه رهات؟!

هه ر که گوندیک، نه پولکه يه ک، شارۆچکه يه کی ئه م نیشتمانه له چنگی قریش و ژه هراوی سوپای داگیرکه ری به عس بزگاریان ده بی، زور پیویسته و کاریکی نه ته وه یی و نیشتمانی و کورستانیش که به هیمامیه کی نه ته وه یی، نه ک حیزباییه تى ته سک و بی مانا، برازنترینه وه. ته نیا بۆ نموونه: چه ند مایهی دلخوشی خه لکی شارۆچکه (فایدە) ده بیو که پیری، دوای پزگاریونیان له ژیز ده سه لاتی رهشی به عس، یه که م شت که چاویان پن که وتبی ئالای پیروزی کورستان با نه وه ک ئالا زه رده کهی پارتی! ئاخ له دهست زه رد و که سکه کان که بیز له مه سه له یه کی وا ئاسان، لئ گرنگ و پر مانا ناکه نه وه! پارتی یان یه کیتی یانیش هه ریکخراویکی ترى سه ر گۆره پانی ئه مروی خه بات له کورستان، ته نئ ئه و کاتانه سه ریان بئند ده بی، گه ر بتوانن سه ری کورديش بئند بکه ن. تو بلیی هیشتا کاتی ئه وه نه هاتبن ئه وان بیز له خائیکی وا ماندار بکه نه وه؟!

ماوه یه کی ئه وهنده زور نابی جه ماوه ریکی مه زن و به رچاوی کورستان ئالای پیروزی خۆیان له دهستدا بیو و، به یه ک ده نگیش له دژی تورکیای داگیرکه ری گه وره ترین پارچهی کورستان و ده سییوه ردانه کای له باشورو هاواریان ده کرد. کوردگە لیکی جه رگسووتاو ئالای تورکانیان ئاگر تیبه ردا و بهم کاره شیان ئاگری پقی ره وای خۆیان دامرکانه. سه رانی هه ردوو پارتیه حوكمرانه کهی باشوروی کورستان و دام و ده زگاکانی راگه یاندیانیان به و کورده دلبریندارانه یان ده گوت: بی ئه خلاق، گیره شیوین، ئاژاوەچی و زوری تریش. نه و سه رکرده کوردانه که له به ر سووتاندن ئالای تورک

هاوینیشتمان و هاوزمانانی خویانیان به بى ئه خلاق ناو ده برد، ئایا ئیستا هه ر بۆ خویان مایه ئى كە مايە تى و شەرم و شوورە يى ئابى كە نە ويىرن ئالاى پىرۇزى ولاٽە كە يان لە سەر ئە و شويتانە هه ئىكەن كە ئازاد دەكرين؟! يە كىتى و پارتى لە كاتىكدا كە باس لە (سەركىدە ئى هاوبىش) ئى يوان خویان دەكەن، كە چى بە كرده و لە رووى ناستى سەربازىيە وە بە پىچە وانە هەنگاودەتىن. نەوان دەبوو پىش هە رشتىك هىزى پىشمه رگە ئى كوردستان بکەن بە يەك و لە شكرييە كوردى رېكۈپىك و يە كەرتۇوپانلىق پىكىتىن. دىارە ئەمە هە ردوو حکومە تە هە رېمىيە كە شيان دەگرىتە وە.

من كە ويىنه ئالاى پىرۇزى كوردستانم لە سەر شانى هەندى لە هىزەكانى پىشمه رگە ئى كوردستان چاولىپن كەوت، مەگە رەتەنیا خوا بە خۇى بىزانى چەند دلخوش بۇوم. لە هەمان كاتدا كە لە جياتى ئالاى كوردستان، ئالاى پارتى و يەكىتىم لە شويتە ئازادكراوهكانى ولاٽ بىنى، بە دەست خۆم نەبوو پەست و خەمگىن و دلگران بۇوم. ئەگەر هىزەكانى پارتى و يەكىتى وەك تەنیا هىزىك هەلسوكە و تيان لە ئاست روودا و پىشھاتە كان كردا، ئەمە دەمە ويىنه يەكى جوانترمان لە مە سمىيدىياكانى جىهان سەبارەت بە كورد دەبىنى، بابا يەكى وەك منىش لە گول جوانترى بەوان نە دەگوت.

ئالاى كوردستان كە هيما و سىمبولى نەته وە و نيشتمانىكە، شاياني ئەوهىيە لە سەر هە ر بستىكى رېڭاركراوى خاكى كوردستاندا بشە كىتە وە! mehabdk@hotmail.com

تىبىبىنى: تازە لە ئامادە كردنى ئەم بابهە بۇوبۇمەوە، كە چاوه كانم بە دىيمەنى هىينانە خوارەوەي پەتكەرى سەددامى خويتىپىز، وەك مليونان مەرقى كورد و قوربانىيەنى ترى دەستى پەزىم، فرمىسىكى شادىيان تىزا. رووخانى پەزىمى بەعسى عەفلەقى لە بەغدا و ئەگەر و پىشھاتە كانى دواى نەمانى سەددام، دەبى زۆر بە وردىيە وە تىيان بىۋازى. كورد دەبى لە هەر كەس و لايەنېكى دىكە زىاتر چاوه كراوه بى و حىساب بۇ بەرژە وەندىيە سىياسى و ئابورى و ئابورى و نەته وەبى و نيشتمانىيە كانى خۆيىشى بکات.